

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Incitamenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonæ [u.a.], 1755

§.II. Moriuntur placidè.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55553)

mus erga te. Sed pudet, tam sordidè haectenus tecum egisse: piget, perfectionem in postremis habuisse. Spes bonorum per virtutem solidam in hac adhuc vita acquirendorum potens deinceps illius sectandæ incitamentum erit. Tu ô JESU, qui nos cupis perfectos esse, *sicut Pater cælestis perfectus est*, (dddd) da, ut forti ausu tandem aliquando rumpamus vincula, quæ nos terræ alligatos, à prævio hoc cælo arcent: & vitiis mancipatos à probitatis semita abstrahunt. Da, ut asserti in libertatem filiorum DEI, anticipato sanctitudinis præmio in hoc jam mundo beatè vivamus.

§. II.

Soli perfectionis studiosi placidè moriuntur.

I. I. QUàm placidus probi hominis
Ob requiem à laboribus præteritis. sit obitus, inde patet, quòd
 is in sacris Paginis somnus appelletur.
Si dormieris, (ait Salomon, talem alloquens

(dddd) Matth. 5. v. 48.

quens) *si dormieris, non timebis: quiesces, & suavis erit somnus tuus.* (a) Quibus verbis sapientissimus regum denotat, ejusmodi transitum 1. fore tranquillum: *quiesces*; 2. jucundum: *suavis erit*; 3. securum: *non timebis*. Hanc triplicem ob causam (ut commentatur Bernardus) *erit mors justii bona, melior, optima; bona propter requiem: melior propter suavitatem: optima propter securitatem;* (b) propter requiem à laboribus *præteritis*: propter suavitatem solatii *præsens*: propter securitatem ab anxietatibus *futuris*. Ob trinam hanc rationem etiam nos piæ animæ migrationem placidissimam fore asserimus. quam tamen sortem soli sperare queant ii, qui pietatis solidæ seriò studiosi vivunt.

Inprimis *mors justii*, virtutiq̃ singulariter addicti, erit *bona propter requiem à laboribus præteritis: quiesces*. Talibus enim in hoc rerum articulo constitutis *amodo jam dicit spiritus, ut*

K 4

re-

(a) Prov. 3. v. 24. (b) Epist. 105.

requiescant à laboribus suis. (c) Hi autem labores duplicis præcipuè generis sunt, nempe dolores corporis, & afflictiones animi. quidquid enim ærumnarum in hoc mundo est, vel corpus cruciant, vel animam torquent; itaque non rarò accumulantur, ut etiam generosos subin viros, & in patientiæ palæstra exercitatos athletas cum Paulo ingemiscere cogant: *infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus?* (d) Verùm hoc ipso ex capite Bernardo teste *pretiosa est mors sanctorum; quia est finis laborum*, (e) quibus ii per vitæ cursum tum in corpore, tum in anima conflictabantur.

Tunc enim talium auribus allabetur dulcis illa Dilecti vox: *surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Jam enim hiems transit, imber abiit, & recessit.* (f) *Transit hiems illarum corporis molestiarum, morborum, & cruciatuum, quæ tot acerbita-*

(c) Apoc. 13. v. 14. (d) Rom. 7. v. 24.
 (e) Epist. 105. (f) Cant. 2. v. 10, & 11.

bitatum & afflictionum fertilis tibi causa fuerat. *Abiit imber* illarum adversitatum, vexationum, & anxietatum, quæ tot tadiorum, curarum, & mœrorum perennis tibi fons exstiterat. *Recessit* denique ille nimbus ægrotationum, illa nox scrupulorum, quorum ille carnem tot angoribus afflixit; hæc verò mentem tot tenebris involvit, tot morsibus dilaniavit, tot terroribus complevit.

Proin surge amica mea ex hoc lecto doloris (g) & *valle lacrimarum*, (h) *ex hac terra tenebrofa & operta mortis caligine.* (i) *Egredere ô columba mea!* *ex hac caverna maceria*, (l) *tot turbinibus pervia.* *Propera exire ô formosa mea!* *de hoc lacu miseria & luto facis*, (m) *tuo candori tam noxia.* *Veni ô sponsa mea!* *veni de cubilibus leonum,* & *de montibus pardorum;* (n) *id est,* *de tot insidiis, occasionibus, & periculis peccandi, quibus hic mundus*

K 5

velu-

(g) Psal. 50. v. 4. (h) Psal. 83. v. 7. (i)
 Job. 10. v. 21. (l) Cant. 2. v. 14. (m)
 Psal. 39. v. 3. (n) Cant. 4. v. 8.

veluti totidem pedicis obiectus horret, & inter quas trepido pede continuo incedere debuisti: *veni, ergo, veni, & coronaberis.* (o) nam *reposita est tibi corona justitiæ, quam reddet modo tibi Dominus in hac die justus iudex.* (p) *tempus enim putationis advenit,* (q) *quo tanquam flos campi, & liliū convallium,* (r) *à mortis falce à terra avulsum, cœlesti paradiso infereris.* O enimvero *senſa divinam pacem stillantia!*

Quid ergo mirum, quòd ejusmodi moribundus fruatur quiete omni malicia tranquilliore? Quòd olorum more parentali voce lætus concinat illud regii Vatis carmen: *latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus;* (s) illaque Ecclesiastici verba usurpando, circumstantibus dicat: *videte oculis vestris: quia modicum laboravi, & inveni mihi multam requiem.* (t) En! *omnis retro vita non nisi mo-*
men-

(o) Cant. 4. v. 8. (p) 2. Tim. 4. v. 8. (q) Cant. 2. v. 12. (r) Cant. 2. v. 1. (s) Psal. 121. v. 1. (t) Eccli. 51. v. 53.

mentum modò fuisse videtur. Transierunt illatæ mihi injuriæ, contemp-
tiones, calumniæ: transierunt illæ car-
nis castigationes & sensuum refræ-
nationes: illa jejunia & abstinentiæ.
Transiissent modò etiam honores, il-
lecebræ & commoda, si illis inhias-
sem. Ex eis modò nil restaret nisi re-
mordens conscientiam stimulus; cùm
è contrario suavi nunc gaudio diffluam,
quòd acquirendæ virtuti solidæ me to-
tum impenderim: quòd non fecerim
malum, quod facere potui; & egerim
bonum, quod agere debui.

O! quàm magnæ nunc pacis ar-
gumentum est, *non dilexisse mundum,*
nec ea, quæ in mundo sunt; (u) non
quæsiuisse propriam gloriam, (x) nec pri-
mos accubitus prensasse; sed accubuisse in
novissimo loco: (y) sed corpus castigasse,
& in servitutem redeisse: (z) sed me-
metipsum abnegasse, & crucem meam quo-
tidie portasse. (aa) O quantæ nunc
mihi

(u) 1. Joan. 2. v. 15. (x) Joan. 7. v. 18.
(y) Luc. 14. v. 7. (z) 1. Cor. 9. v. 27. (aa)
Luc. 9. v. 23.

mihî tranquillitatis materia est, illam contumeliam dissimulâsse: ad illam vilipensionem siluisse: illam calamitatem patienter tulisse: multum laborasse pro proximo, plurima tolerasse pro DEO. O beatæ asperitates, contemptus, & ærumnæ! O generosum in adversis silentium! felicesque fatigationes! vos mihî clavis ad cœlum, vos ad celsiorem gloriam sublimis scala fuistis. Æternæ sint Numini grates, quòd ejus ope cum illo Juvene etiam ego *omnia præcepta custodierim à juventute mea.* (bb) quòd cum Davide etiam ego integrè *reddiderim vota mea, qua distinxerunt labia mea:* (cc) pro admissis verò culpis *in cilicio & cinere pœnitentiam egerim.* (dd) quòd denique *per bona opera certam meam vocationem, & electionem fecerim.* (ee)

O quàm prudens fui, quòd perfectiorem vivendi normam præven-
rim illos timores, quos morituro
creare solet vita tepidiùs acta; quòd
cave-

(bb) Matth. 19. v. 20. (cc) Psal. 69. v. 14.
(dd) Matth. 11. v. 21. (ee) 2. Petr. 1. v. 19.

caverim illos angores, quos nunc paterer, si illi instinctui obstitissem. Ah! illi tentationi potuissem & ego consentire! quin & à lapsu jam proximè abfui; sed adhuc restiti. Heu! si illi tepori indormissem, quò devenissem? sed excussi: salutem meam sum operatus: sudavi, & alsi in vinea Domini. Proin à cœlesti Patrefamilias promissum nunc denarium & ego fidenter exspecto. Et hoc est, quod meam nunc mentem summè tranquillam reddit. Ita talis moriens: hæc sub mortem sunt sensa Justi, qui virtutis solidæ studiosus vixit. Inde patet, quàm dulce sit meminisse laborum, discriminum & ærumnarum, quos constanter obivimus, providè vitavimus, fortiter pertulimus; quantopere horum memoria tranquillent animum.

Superi! ô quàm saniùs de perfectione sub vitæ finem, quàm sub ejus exordium sentimus. Si enim illa secundùm eam temporis seriem spectetur, qua incipit; enimvero terribile quid

quid horridumque videtur esse, viginti vel triginta annos in arcta solitudine, & constanti corporis afflictatione transigere; decem vel quindecim lustris *adversus carnem & sanguinem* luctari; *adversus rectores tenebrarum harum & contra spiritualia nequitiae* (ff) continuo pugnare.

Ac verò si hæc eadem vita consideretur eo, quo desinit, momento, in ipso scilicet Justo obitu, ô quàm pulchra ea, quàm optabilis ac beata apparet! Tunc enim anima, *quæ carnem suam crucifixit cum vitiis & concupiscentiis suis*, (gg) cum moribundo Salvatore pariter exclamat: *consummatum est.* (hh) Equidem si præterita respicio, (exultans perget illa) magna mihi certamina fuere sustinenda, plures obices superandi, magni conatus exerendi. Sed immortales DEO sint grates: *consummatum est*; miseriarum tempus abiit nunquam rediturum; transiére labores non amplius repetendi:

(ff) Eph. 6. v. 12. (gg) Gal. 5. v. 24.
(hh) Joan. 19. v. 30.

di: pertexta est malorum tela. Nulli amplius erunt morbi, adversa nulla, nullæ cruces, poenitentia nulla. Nulla mihi posthac erunt coërcenda desideria, nullæ affectiones subigendæ, nulli assultus repellendi. Verbô: *consummatum est.*

Graves quidem & plures exantlandæ fuerant tempestates, sed jam tuta teneo portum: diuturnum quidem & difficile erat exilium, sed jam felix conspicio patriam: post longum arduumque cursum tandem attingi stadii metam: per *terram desertam, inviam & inaquosam* (ii) tandem perveni ad fontem omnium voluptatum. Paulò post comprehensura sum, quod hætenus cum difficultate credidi: brevè possessura sum, quod cum anxietate speravi: mox aternùm amanda vicissim impensè amabo, quod hucusque tam tepidè dilexi, Summum Bonum. Finis miseriarum mundi erit simul initium deliciarum cœli. O felix antea-actorum recordatio! tu suave illud bal-
sa-

(ii) Psal. 62. v. 2.

famum es, quod aspera quæque miranda dulcedine lenit, & summa quiete morituri perfundit mentem. Quis ergo inficias ibit, ejusmodi animæ transitum fore tranquillum ob beatitudinem, quam tot certationibus imponit, coronidem?

II. Verùm non solùm erit *bona mors* *justi ob requiem à laboribus præteritis:* *quiescet;* sed etiam erit *melior propter suavitatem solatii præsentis: suavis erit.* Hoc autem solatium ex triplici potissimum fonte tunc in ejusmodi moribundum emanabit 1 ex testimonio bonæ conscientiæ, 2 ex vacuo creatis affectionibus animo, 3 ex aspectu Christi è cruce penduli.

I. Ad primum quod attinet, etiam de tali dici potest, quod S. Paulus de Henoch affirmat, nempe *ante translationem testimonium habuisse, placuisse DEO.* (a) nam etiam is *habet testimonium conscientiæ suæ, quòd in simplicitate cordis, & non in sapientia carnali,*

(a) Hebr. 11. v. 5.

nali, sed in gratia DEI conversatus sit
 in hoc mundo. (b) Audit in intimo
 sui cordis resonantem quandam vo-
 cem, quæ præteritæ vitæ æmula jam
 echo est; hæc ipsum de Numinis ami-
 citia ea, quam Synodus Tridentina
 admittit, morali securitate certum
 reddit. hæc fidum ei se vadem præbet,
 omnia illum rite confessum, D E I
 filium jam esse cœliq̄ue hæredem, qui
 perseverantiam finalem æternamq̄ue fe-
 licitatem à Divina Misericordia firmi-
 ter sperare queat. hæc eidem asseverat,
 eum de numero illorum esse, quo-
 rum ex Christi sententia est regnum cœ-
 lorum, (c) & quibus Judex divinus
 aliquando dicet: *venite benedicti Pa-
 tris mei.* (d)

Haud quidem ignorat, quamdiu
 vita superstes in labris hæret, gratiæ
 jacturam facere sanctissimum quemque
 posse. Attamen etiam novit, even-
 tum ejusmodi rarissimum esse, albis-
 que corvis annumerandum. Scit,

Pars III.

L

quia

(b) 2. Cor. 1. v. 12. (c) Matth. 5. v. 3.
 (d) Matth. 25. v. 34.

quia *fidelis DEUS est*, (e) qui non finet malè mori, qui bene vixit: nec ad Babylonem appellere illum, qui Solyimam versùs iter instituit. Notum est ei illud Joannis oraculum: *si cor nostrum nos non reprehenderit, fiduciam habemus ad DEUM*, (f) nempe eum nobis propitium fore, nec permissurum nos tentari supra id, quod possumus.

Porro quàm liquido solamine hæc testificatio ejus mentem perfundat, quantam ea quamque firmam salutis spem eidem instillet, inde patet, quòd talis dæmoni, timidos angores inge-
renti, illud ipsum fidenter respondeat, quod olim Patriarcha Jacob persequenti se Labano reposuit scilicet: *scrutare, siquid tuorum apud me inveneris.* (g) Scrutare, lustra, perquire, quantum libet; nil habeo, quod tuum est: nil tuæ superbæ & ambitionis: nil tuæ malitiæ & fraudum apud me deprehendes. Imò illis ipsis S. Martini

ver-

(e) 1. Cor. 10. v. 13. (f) 1. Joan. 3. v. 21.
(g) Gen. 31. v. 32.

verbis eundem audacter alloquetur, dicens: *quid adstas cruenta bestia? nihil in me funeste reperies.*

Nempe *justus moriens, quasi leo confidens, absque terrore damnationis erit.*

(h) Et licet tunc *diabolus descendat ad eum, habens iram magnam, sciens, quia modicum tempus habet; (i) nihilominus ille velut acies castrorum ordinata, (l) quasi civitas munita, (m) aut murus æreus (n) stygis assultus victor retundit. confortatus in Domino & in potentia virtutis ejus, ac indutus armaturam DEI, stat adversus insidias diaboli, omnia tela nequissimi hostis ignea levi flatu extinguens. (o)*

Præterea tot anni servitio Numinis consecrati: tot dies, quorum singula momenta in quæstu fuerunt posita: tanta congeries meritorum, locupletissimi instar thesauri in alterum orbem præmissorum, hæc, inquam, L 2 æquis-

(h) Prov. 28. v. 1. (i) Apoc. 12. v. 12.
(l) Cant. 6. v. 9. (m) Psal. 30. v. 22. (n)
Isa. 15. v. 20. (o) Eph. 6. v. 11. & seq.

æquissimas in spes ejus erigunt mentem. Cùmque Christus enunciaret, *pauperum spiritu esse regnum cælorum: misericordes misericordiam consecuturos: mundo corde DEUM visuros: pacificos filios DEI vocandos: persecutionem passis propter justitiam, mercedem fore copiosam in cælis.* (p) cùm asseveraverit, eos, qui se humiliaverint, fore exaltandos: (q) qui luxerint, consolandos: qui esurierint, saturandos: qui denique omnibus relictis secuti eum fuerint, hos centuplum accepturos, & vitam æternam possessuros; (r) hæc, inquam, cùm Divinum Servatorem interposita infallibili sua authoritate pollicitum esse sciat; ex altera verò parte cùm conscientia eidem testimonium perhibeat, se illas condiciones implevisse, quibus *immarcescibilem gloria coronam* (s) justus Judex alligavit, etiam de hac sibi imponenda nullus dubitat. cùm in suo vitæ catalogo illas virtutes DEI digito expressas videat, quibus cumulatissima hæc præmia

(p) Matth. 5. v. 3. & seq. (q) Luc. 14. v. 14.
 (r) Matth. 19. v. 29. (s) 1. Petr. 5. v. 4.

mia fuere promissa, eadem quoque, infinita Numinis fidelitate fretus, mira securitate expectat; cumque de oleo charitatis sibi in tempore providerit, à coelesti Sponso cum illis *Virginibus fatuis* (t) excludi nullatenus metuit; sed admittendum se ad Agni nuptias ea fiducia sperat, quam nulla tentatio excutere, nullus angor turbare, nullus justitiæ timor imminuere potest.

Quis autem explicabit consolationum magnitudinem, quæ inde in talem animum redundabunt? Ah! *beatum illum divitem esse, qui potuit transgredi, & non est transgressus: facere mala, & non fecit.* (u) fidelem illum prudentemque servum esse, quem *constituet Dominus super omnia bona sua;* (x) imò non solummodo servum, sed amicum Christi, quin & filium DEI hæredemque esse; idque tacito quodam vadimonio testari conscientiam; eamque id testari in articulo mortis, in limine æternitatis, pauculis ante

L 3 tre-

(t) Matth. 25. v. 12. (u) Eccli. 31. v. 8. & 10. (x) Matth. 24. v. 47.

tremendum illud iudicium horis ; id est, eo tempore, quo omnis regum cognatio, cuncta honorum vocabula, omniumque regnorum hæreditates nostra etiam opinione fumus, umbra, nihil sunt : & quo sola Numinis gratia, favor ac amicitia aliquid sunt ; hoc enimvero hominis pii ex hac vita migrationem jucundissimam reddidit dulcissimamque *ob suavitatem* nempe *solatii presentis*, quod eidem bonæ conscientiaë testimonium suggerit, supeditatque.

2. At non minùs efficax erit illud alterum ejus solamen, quod ex secundo fonte scaturiet, scilicet ex vacuo creatis affectionibus animo. Quod enim mortalibus *in substantiis suis pacem habentibus* (y) supremum ex hoc orbe discessum, imò vel solam ejus memoriam adeò tristem efficit ac amarum, est avulsio ab illis rebus, quibus anima nimio affectu, agglutinata adhæret. Præposterus enim terrestrium amor, ac dominantes nobis cupiditates

(y) Eccli. 41. v. 1.

tates sunt illud discordiæ pomum,
quod mentibus injectum Balthassari,
Ezechiaë, Epuloni aliisque innumeris
transitum ex hoc mundo adeò acer-
bum reddidit ac luctuosum, tantas-
que in eis turbas excitavit, tot lacri-
mas ipsis & lamenta expressit. Nam
decedere illis honorum subselliis tan-
topere amatis: excedere illo palatio
tam magnificè ornato: deserere illas
opes adeò sollicitè congestas, relinque-
re illas voluptates tanto cum æstu
quæsitas, hoc est, quod illi superbo,
diviti, ac voluptuario homini cor me-
dium lethali plaga diffindit.

Contra verò o quam magna cum fidu-
cia moritur, (Hieronymi sententia est)
quem nullius rei affectio detinet. (z)
Quid enim eum turbet, affligatque?
an gazæ ignotis relinquendæ? verùm
has ille jam pridem vel reipsa vel af-
fectu abjecit. an dignitates aliis ceden-
dæ? sed has non solum nunquam am-
biit, sed semper sprevit. num per-
dendæ sensuum deliciæ? at his pri-

L 4

dem

(z) Epist. ad Cyprianum presbyterum.

dem sibi severa lege interdixit. Sed nec contristabunt eum negotia abrumpenda; cum his se solum mutuaverit: nec amici abdicandi; cum ejus amicitia se ultra aras non extenderit: nec caro in cineres redigenda; hanc enim diu jam hostis loco habuit: nec mundus deserendus; nam semper consideraverat se tanquam advenam & peregrinum super terram, *non habentem hic manentem civitatem.* (aa)

Hinc morti voracissimo illi mortaliu helluoni ultro intrepidus occurrit, suumque corpus sponte illi devorandum obrudit, ut vivo hoc carcere destructo, mens tandem ad supera eocius avolet libera. Imminentem illum latronem osseum latus excipit, irridetque; cum pravia omnium abdicatione, nil illi, quod rapere queat, reliquum fecerit. Falcigerum illum Divinae Nemesis lictorem, se ad tribunal evocantem, paratus sequitur; cum conscientiae rationes optime compositas habeat. Ipsi, quos in extremis
pati-

(aa) Hebr. 13. v. 14.

patitur, dolores eidem gaudii materia sunt, eò quòd anticipata solutio ac mite lytrum sint, queis luenda aliàs in lustrali carcere debita expunguntur, ac diuturni immanesque cruciatus levi impendio redimuntur.

Exemplo nobis sit Franciscus Suarez, illud Societatis nostræ fidus illustrissimum, qui insigni doctrinæ excellentem sanctimoniam adeò felici nexu copulare noverat, ut orbem dubium reliquerit, quænam alterutri pal-
mam præripuerit. Hic ergo agoni proximus in hæc verba erupisse traditur: *nunquam putabam, tam suave esse mori.* Similia de aliis quoque narrantur, qui ad extrema deducti, cœlestibus deliciis innatantes, eucharisticas Numini laudes piosque hymnos vel præierunt ipsi, vel alios decantare jusserunt.

Scilicet stellæ erant terrestri vapore immunes: gemmæ erant nativo cortice exemptæ: aquilæ erant infectas visco pennas exutæ. Verbô: animæ erant omni mundano affectu liberæ.

Et hinc torrente voluptatis eo etiã
 tempore potabantur, quo mundi sui-
 que cultores *moriuntur in amaritudi-
 nibus animæ suæ.* (bb) Terræ pertasi,
 cœlorum avidi, appetituum domini,
 non nisi illum respirabant, quem uni-
 cè amabant. Intensissimi amoris
 actus, flammantia ad cœlum suspiria,
 ardentia DEI videndi desideria ultimi
 eorum conatus erant, inter quos illi
 instar lucernæ in domo Domini lu-
 cendo: instar thymiatis in ara templi
 expirando: instar holocausti charita-
 tis igne leniter consumpti, summas
 inter dulcedines ad Superos migrârunt,
 æternum coronandi. Ex his abunde
 liquet, justis hominis mortem suavif-
 simam fore ob vacuum creatis affe-
 ctionibus animum; quam adhuc dul-
 ciores reddet Christi è trabe penden-
 tis aspectus, cujus effigies plerumque
 unica moribundi eaque obvia supel-
 lex est.

3. O quàm plenum solatio specta-
 culum erit Servatoris ligno affixi simu-
 lacrum

(bb) Job. 21, v. 25.

lacrum iis, qui secundum hoc exemplar mores composuerunt. O quantum in divino hoc prototypo consolationem moriens nanciscetur ille, qui ita vixit, ut verè de se ipso dicere possit: *Christo confixus sum cruci.* (cc) Nam defixus in ejusmodi imaginem pio cum sensu intuitus 1. lenit dolores corporis; 2. auget fiduciam animæ.

Inprimis quòd is miræ virtutis balsamum sit, allevandis morborum molestiis aptissimum, in comperto est illi, cui latentia ibidem mysteria distinctiùs sunt perspecta. Si enim aquæ Maræ per immissum à Moyse lignum *in dulcedinem sunt versa*; (dd) si Eliseus per inspersam pulmento farinam *abstulit, quidquid amaritudinis in olla fuit*; (ee) quid non efficiet, animata fide memoria patientis pro nobis DEI? Si aspexisse *serpentem æneum pro signo positum* (ff) ægrotantibus Israëliticis tantum levamen attulit; quid

(cc) Gal. 2. v. 9. (dd) Exod. 15. v. 25.
 (ee) 4. Reg. 4. v. 41. (ff) Num. 21. v. 9.

quid non allevamenti afferet conspectus illius, cujus teste Augustino *aneus ille serpens solum figura fuit?* (gg) Nempe oculorum in ejusmodi effigiem conjectus *botrus cypræ* erit, (hh) & *dulcis gutturæ fructus*, (ii) qui celesti suavitate, quidquid amaroris agrotatio creat, plurimum mitigabit.

Nec mirum; dum enim pia mens *suum dilectum ex millibus electum*, (ll) flagellis discerptum, spinis redimitum, clavis perforatum, lancea transfixum miseranti obtutu considerat, pudet eam sub capite spinoso esse membrum tam delicatum. Dum suos, quos tolerat, dolores cum illis ærumnis: sua, quæ sordet, crimina cum Illius innocentia componit; rubore suffunditur, quod tantillum ei tot gemitus exprimat. O mi JESU! dolens ingemiscit: tu integrum calicem uno tractu exhauris; & residuam ego eamque unicam, quam mihi propinas, guttulam sorbillare recu-

(gg) Serm. 101. de tempore, (hh) Cant. 1. v. 13. (ii) Cant. 2. v. 3. (ll) Cant. 5. v. 10.

cusem? magna est velut mare contritio
tua; (mm) & me tenius hæc stilla
demergat? Absit à me tanta tecum
dissimilitudo. non enim est servus ma-
jor Domino suo, (nn) nec melior.
proin hìc ure, hìc seca, modò in
æternùm parcas.

Adhæc dum Christum audit tor-
mentorum adhuc plura sitientem, quo
suum homini amorem testetur: dum
eum videt paratum, pro unaquaque
anima denuo mori, idemque, quod semel
pertulit, supplicium iteratò pati; (id.
quod eum esse, S. Birgittæ divinitus
innotuit) hæc, inquam, cùm perpen-
dit, piè sibi irascitur, illamque divi-
nam sitim æmulando, etiam ea affli-
ctionum amplius, amplius infirmita-
tum expetit, provocatque. Quo ipso
animi vigore etiam corporis cruciatus
plurimùm allevantur. Unde patet,
quàm potens eorum lenimen pius
morientis Jesu aspectus sit.

Sed nec minorem is animæ fidu-
ciam addit. Quem enim illa timeat
hoc

(mm) Thren, 2. v. 13. (nn) Joan, 13. v. 16.

hoc clypeo munita? Quid non speret hoc pignore erecta? *Ecce DEUS Salvator tuus* (cum *Isaia* tali moribundo inclamari potest; dum eidem *Christi* è cruce penduli imago porrigitur) *ecce DEUS Salvator tuus!* proin *fiducialiter* age; quia *ipse est fortitudo tua; ipse factus est tibi in salutem.* (oo) In eo possides invictam contra tentationes panopliam, universalem contra animi morbos panaceam. Si cupiditatum æstus te cruciet, *fons est aque salientis in vitam æternam,* (pp) qua profanos ignes victor restinguas. Si stygius te milvus persequatur, ejus vulnera sunt *caverna maceræ, & foramina petre,* (qq) quò instar columbæ tuta confugias. Si *urgeat super te puteus os suum,* (rr) illius cor *civitas refugii* est; (ss) ubi defensa quiesces. Clavi anchora sunt, qua omnis tua spes solidabitur; crux tabula est, in cuius complexu in beatæ æternitatis portum *secura enatabis.* Edic jam,
an

(oo) *Isa. 12. v. 2.* (pp) *Joan. 4. v. 14.*
 (qq) *Cant. 2. v. 14.* (rr) *Psal. 68. v. 16.*
 (ss) *Josue 29. v. 32.*

an non solida hæc salutis pignora
sint? an non potentia fiducia incita-
tamenta?

At nondum hîc stitit sui prodigus
Servatoris amor; ut enim omnem ex
animo tuo diffidentiam pelleret, suæ-
que te charitatis certum redderet, mo-
rituriens caput inclinat ad osculum
pacis: extendit brachia in amplexus:
latus aperit in asylum, sanguinem fun-
dit in animæ balneum. Insuper ad-
vocatum tuum apud Patrem agens,
supplici gemitu veniam tibi his ab eo-
dem verbis exorat: *Pater demitte illi:*
(tt) *recordare paupertatis meæ, absyn-*
thiæ ac fellis, (uu) & parce eî secun-
dum multitudinem miserationum tua-
rum. (xx) Certè marpesia caute du-
rior es, si hæc tibi fidentiam non in-
stillant.

Quid enim? plûsne ergo efficaciam
insit sanguini Abelis, quàm voci Chri-
sti? quis blasphemus annuat? Si ergo
ille

(tt) Luc. 23. v. 34. (uu) Thren. 3. v. 19.
(xx) Esdr. 13. v. 22.

ille, clamans de terra ad cœlum, inde
 ultricem pœnam detraxit; quanto ma-
 gis vox sanguinis Filii, ascendens è
 cruce ad Patrem, nobis veniam im-
 petrabit? Si nec homines *dant scorpio-*
nem flagitanti ovum, aut lapidem po-
scenti panem; quantò minùs *Pater cœ-*
lestis negabit *spiritum bonum*, id est,
 gratiam petenti eam pro nobis Nato?
 & quidem summos inter cruciatus ex-
 spiranti Nato? (yy) Si Is à DEO *ex-*
auditus est pro sua reverentia, (zz) dum
 supplicat pro inimicis; quantò magis
 omnia obtinebit, dum orat pro ani-
 ma fideli & virtutis amante? Ah!
 Numinis pupillam lædit, qui JESUM
 morientem considerans, de sua salute
 diffidit; cùm omnia in eo cœlesti va-
 dimonio æternam nobis vitam promit-
 tant. Proin desperanter dejectus est,
 quem ista in spem non erigunt.

Quis ergo neget, pium Salvatoris
 ligno affixi conspectum lenire dolores
 corporis, & addere fiduciam animæ?
 adeoque hominis justis transitum non
 fo-

(yy) Luc. 11. v. 11. & seq. (zz) Hebr. 5. v. 7.

solùm esse bonum ob requiem à laboribus præteritis; sed præterea esse meliorem ob suavitatem solatii præsentis, quod tunc in eum ex triplici fonte scaturiet, nempe ex testimonio conscientiæ bonæ: ex vacuo creatis affectionibus animo: denique ex Christi è cruce penduli aspectu.

III. Adhæc idem justi obitus in-
super erit *optimus ob securitatem ab an-*
xietatibus futuris, seu ab illo timore
novissimorum, qui homines tepidos
in illo rerum articulo horrendùm cru-
ciare consuevit; *non timebis.* Nam
tria præcipuè perfectionis incuriosum
sub vitæ finem anxium habere solent,
nempe mors, iudicium, & carcer
lustralis; illa terret ob omnium priva-
tionem, istud ob Judicis rigorem,
hoc ob pœnarum acerbicatem. Nihil
horum virtutis studiosus in extremis
constitutus multopere formidat.

III.
Ob securi-
tatem ab
anxietati-
bus futu-
ris, seu à
timore no-
vissimo-
rum.

I. Cùm enim, dum integra adhuc
valetudine gauderet, sibimet ipsi cum
Apostolo *quotidie sit mortuus*, (a) id
Pars III. M est,

(a) 1. Cor. 15, v. 31.

est, cum indies affectum à rebus terrenis amplius abstraxerit, suisque se commodis exuerit; cum cor suum à sensuum blanditiis & honorum illicitis quovis die magis ac magis avulserit, & sic animam à corpore lento discidio gradatim sejunxerit; cum per quotidianam ultimæ horæ considerationem se familiarem morti cicuremque reddiderit, tantum abest, ut eam metuat, ut etiam ambiat; hoc ipso enim, quòd nullius rei affectione captivus detineatur, omnibus mundi vinculis liber multa lubentia eò proficiscitur, quò tot annorum vota jam turmatim præcesserant.

Dein novit perbene ex Tertulliano, *non esse timendum, quod nos liberat ab omni timendo*, (b) scilicet à cruciatibus carnis & ærumnis animæ, præsertim à malorum omnium maximo nempe peccato. Id ergo cum præstet mors; cum felicem ea impotentiam inducat & patiendi, & peccandi, eandem non solum non horret, sed

po-

(b) Tertull, lib. de anima.

potiùs oprat. Scit ex Seneca, *nihil esse in fato terribile nisi ipsum timorem.* Et hinc etiam ipse cum eodem exclamat: *pone, quæso, larvam istam, sub qua lates, & stultos territas; mors es, quam nuper servus meus & ancilla contempsit;* (c) cui tot milites & nautæ imperterrita fronte obviam quotidie in occursum ruunt. Sensui dolorem inferre poteris, non animo; & quidem talem solùm dolorem, qui reliquis imponat finem, & quo graviores innumerari jam sunt perpeffi. Quis ergo prudens te metuat?

Præterea credit, præsentem hanc vitam esse exilium à cælo, divortium à supremo Bono, blandamque captivitatem, quæ privat perfectâ libertate filiorum DEI, & quæ quò longiùs producit, eò diutius nos à cœlesti patria arceat. Fatetur, eam ob curas, quæ pungit: ob negotia, quæ distrahit: ob cædia, quæ obruit, amori divino ingenti impedimento esse; eandemque ob violentiam cupiditatum,

M 2

ob

(c) Lib. 3. epist. 24.

ob tenebras intellectûs, ob corruptelam perversæ voluntatis hominem constituere in morali quadam necessitate optimum Numen offendendi. Quin imò certus est, si eam sibi diutius protrahere contigerit, se denuo levi saltem piaculo conscientiam foedaturum.

Ex altera verò parte à S. Ambrosio docetur, ultimum ex hoc mundo discessum *non tam naturæ quàm malitiæ terminum, non tam vitæ quàm culpæ finem, non tam hominis quàm criminis sepulturam esse.* (d) Ex S. Gregorio Nazianzeno audit, quòd *mors Sanctorum non mors, sed, mutato nomine, ad DEUM discessus, desiderii cumulus, vinculorum solutio, oneris excussio sit appellanda.* (e) Hinc etiam ille cum Jona hujus auræ pertæsus ingemiscit: *Domine tolle, quæso, tolle animam meam à me; quia melior est mihi mors quàm vita.* (f)

Denique in comperto habet, nos hìc *in stadio currere, & in agone contendere.*

(d) Lib. de fide resurrectionis. (e) Orat. 18. in laudem Cypriani. (f) Jonæ, 4. v. 3.

tendere ; (g) nam *militia est vita hominis super terram*. (h) Scit, vivendi curriculum difficilem & periculofam peregrinationem esse ; *quoniam, dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino*. (i) Novit, annorum seriem diuturnum quoddam supplicium, lentum-que martyrium esse ; nam *tota vita Christiani, crux est & martyrium*. (1) Hanc ergo militiam, peregrinationem, & martyrium finiri eò impensius desiderat, quò proximius à victoria, termino, & corona distat. Cùmque DEUM facie ad faciem intueri, eum perfecto complexu possidere, ei-que intimo nexu uniri ardentissimè cupiat ; simul tamen cognoscat, ad hanc felicitatem alia quàm per obitum via perveniri haud posse, omni hora illud momentum adesse exoptat, quo, positis exuviis, beata necessitate amabilissimum Numen perpetuò amare cogatur. Amandato procul omni mor-

M 3

tis

(g) 1. Cor. 9. v. 24. (h) Job. 7. v. 1. (i) 2. Cor. 5. v. 6. (1) Augustin. serm. 1. de tempore.

tis timore cum Davide suspirat: *concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini.* (m) *heu! mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* (n) *Educ tandem ô Domine! educ de hac corporis custodia animam meam.* (o) *Nempe qui levare poterit faciem suam absque macula ad cœlum, is teste Hussæo Vate in agone erit stabilis, & non timebit mortem.* (p)

2. Sed nec formido instantis iudicii magnam justo, ad extrema deducto, sollicitudinem injiciet. Meminit quidem, quod *Justitia DEI sicut montes, ejusque judicia velut abyssus circumvallent judicandum.* (q) Non ignorat, illud tribunal esse supremum, latamque ibidem sententiam fore immutabilem. Credit, Judicem esse omnium scientem, rigidissimum, inexorabilem. Sed tamen insuper etiam novit, illud ipsum infallibile Numen tum per Ecclesiasticum, tum per Aposto-

(m) Psal. 83. v. 3. (n) Psal. 119. v. 5. (o) Psal. 141. v. 8. (p) Job. 11. v. 15. (q) Psal. 35. v. 7.

stolum sanctè promississe, ante iudicium interrogantem seipsum, in conspectu illius inventurum propitiationem. (r) item: qui semetipsos iudicaverint, non esse iudicandos. (s) Cùm ergo conscientia ei testimonium perhibeat, se per accuratam animi perscrutationem in omnes navos indagasse; & dein per sinceram, claram & integram exomologesin omnia errata sacro iudici rite exposuisse; cùmque eadem conscientia interno quodam vadimonio de amicitia divina eum mira spe securum reddat, omni pavore liber intrepido pede coram eo se sistit, de quo sacræ Paginæ affirmant, esse *miserationes ejus super omnia opera ejus.* (t)

Verum quidem est, æterna DEI in eligendis ad gloriam, & reprobandis mortalibus decreta, esse incomprehensa & mysterio plenissima. At simul etiam verum est, *illius misericordie non esse numerum, & bonitatis infinitum esse*

M 4

the-

(r) Eccli. 18. v. 20. (s) I. Cor. 11. v. 31.
 (t) Psal. 144. v. 9.

thesaurum; (u) ex quo cùm talis recordetur, tot jam in se tamque singulares gratias fuisse profusas, his modò etiam finalem accessuram magna fidentia sperat; adeoque non ut hostem se, sed ut amicum, hæredem & filium in illo tribunali habitum iri, magnopere confidit.

O *Judex vivorum & mortuorum!*
 (x) fidenter exclamat: *equidem iniquitatem meam ego cognosco; tibi peccavi: malum coram te feci.* (y) Fateor, *iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum,*
 (z) & *multiplicatæ sunt super capillos capitis mei.* (aa) Sed tamen memor esto verbi tui, in quo mihi spem dedisti.
 (bb) Tu enim enunciasti per Ezechielem: *convertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.*
 (cc) Tu promisisti per Zachariam: *convertimini ad me, & ego convertar ad*
 ad

(u) Eccles. in orationibus missæ. (x) Act. 10. v. 42. (y) Psal. 50. v. 5. & 6. (z) Psal. 37. v. 5. (aa) Psal. 39. v. 13. (bb) Psal. 118. v. 49. (cc) Ezech. 18. v. 30.

ad vos. (dd) Habeo chirographum tuum: teneo verbum tuum. Jam verò ô Pater misericordiarum! en! *egi pœnitentiam: ad te sum conversus; id testatur conscientia.* Ergo & tu jam *convertere ad me, ne sit mihi in ruinam iniquitas;* (ee) ne potentia tibi aut fidelitas defuisse dicatur, quò minùs promissis steteris. Ah! stabis; quis dubitet? etiam me, tuo iudicio absolutum, beato pœnitentium choro benignè adjunges. Ita se solatur, & animat Justus in limine æternitatis constitutus.

Illam sacri Codicis verba: *si peccator egerit pœnitentiam, omnia peccata ejus, quæ peccavit, non imputabuntur ei; sed vita vivet:* (ff) hæc, inquam, verba scuti loco eidem sunt, quo vibrata Justitiæ tela tutus excipit, & avertit; illumque, quem aliàs moribundis iudicii hujus rigor incutere solet, terrorem si non omnino ex animo expellit, plurimùm sanè minuit, alle-

M 5 vat-

(dd) Zach. 1. v. 3. (ee) Ezech. 18. v. 30.
 (ff) Ezech. 33. v. 16.

vatque. Nempe verissimum est, quod præfagit Bernardus: *bonam conscientiam fore securam, cum corpus morietur: securam, cum anima coram DEO præsentabitur: securam, cum utrumque in die iudicii ante tribunal terrificum justè Judicis statuatur.* (gg)

3. Denique ad pœnas quod attinet in Iustrali carcere fors subeundas, neque has nimio opere timet; cum illas anticipato providè lytro per spontaneas corporis castigationes, intensos virtutum actus, & multiplicem Ecclesiæ indulgentiam si non omnes, saltem maximam partem, præviè exolverit. Nixus illo Christi effato: *miseriordes misericordiam consequentur;* (hh) item: *qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis:* (ii) non adeò sibi ab ignis illius acerbitate metuit; cum enim detentis in purgantibus flammis animabus magno semper ardore & constanti pietate succurrerit, indeque illas eximere omni conatu studuerit, firmiter

(gg) Lib. de interiori domo c. 23. (hh) Matth. 5. v. 7. (ii) Marc. 4. v. 24.

miter sperat, se propterea innoxium per illos ultrices rogos transiturum; idque beneficio illius, qui, quod suis exhibetur, charitatis opus sibi impensum existimat; cum dicat: *quod fecistis uni ex his, . . . mihi fecistis.*

(11) Ex quo concludit, fieri haud posse, ut Christus iisdem vinculis indui sinat illum, qui cum iis toties exolvit, quoties alios inde libertati restituit.

Quodsi etiam Divinae Nemesei aliquid debiti persolvendum ab eodem sit; si etiam cum illo fonte Villico in igneum illud ergastulum mitti eum contingat, ibidem tamdiu excrucian- dum, *donec reddat novissimum quadran- tem*; (mm) tamen magnopere con- fidit, se per aliorum sacra precesque piaculares, per Sanctorum suffragia & Beatae Virginis supplicationem brevi inde liberatum iri. Præcipuam verò fiduciae suæ anchoram firmat in me- ritis Christi, quæ non solum valore infinita, sed Illius dono etiam nostra sunt.

(11) Matth. 25. v. 40. (mm) Matth. 5. v. 26.

sunt. Hæc ergo peculiari confidentia æterno Patri in lytrum offert, certus ea rejicere nec Justitiam posse, nec Misericordiam velle; cùm illa exhibendo eminenter plus solvat, quàm debeat.

Et demum, si etiam ultor DEUS absque omni venia cum justis rigoris hostiam esse jubeat; si vindicti suo furori eundem plenè sacrificare implacabilis decernat: si etiam contractas labeas severus Judex quàm diutissime illis cruciatibus expiari ab eo iratus cupiat; pronus adorat imperium Numinis: osculatur castigantem Patris manum, & æquissimæ ejus sententiæ se promptum submittit. Gaudet, quòd sibi Misericordia abuso, saltem Justitiam extollere detur, & patièdo supplere, quod agere neglexit. Quæ ipsa voluntatis suæ cum Divina conformitate nimium ignis illius metum haud parum mitigat, sedatque. Quo fit, ut non solùm mortis & judicii, sed nec lustrici carceris supplicia magnopere timeat; adeoque ejus obitus
 omni-

omnino placidissimus sit etiam propter securitatem à timore novissimorum.

O igitur mortem Justi verè bonam propter requiem à futuris : *quiescet* ; meliorem propter suavitatem solatii præsentis : *suavis erit* ; denique optimam propter securitatem ab anxietatibus futuris : *non timebit*. Unde manifestè concluditur, homines pietatis genuinæ studiosos non solùm beatè vivere, sed etiam quietè mori. Quo quid utilius promitti ? quid excellentius in hac adhuc vita sperari ? quid ad persuadendum perfectionis studium efficacius afferri possit ?

An non ergo enormis amentia rei sumus, si tam insignium bonorum jacturam inertes facimus ? Si hac vitæ beatitate & mortis quiete privari nos sinimus propter vah ! pudet eloqui ; propter crepundia, quæ vel propalare horremus ; ob pugillum cineris, qui cum vento in auras abit : ob modicum mellis, *quod gustatum affert*

mor-

mortem. (nn) Agite, in unam bilan-
 cem conjiciamus omnes illas sensuum
 voluptates, carnis commoda, mundi-
 que illecebras, quarum amore sancti-
 moniæ callem deserimus; alteri verò
 imponamus illa solatia, queis anima
 perfectionis avida tum in hoc adhuc
 mundo existens, tum inde in alium
 migratura gaudet, fruitur, & abun-
 dat. O quanta intercapedine poste-
 riora hæc, illa priora dignitate &
 suavitate superant, exceduntque; &
 nihilominus, *flumina Babylonis* (oo)
 huic deliciarum mari stolidè antepo-
 nimus.

Comparemus laborem in acquiren-
 da sanctitate exantlandum cum illa
 fatigatione & conatu, quem obtinen-
 dis rebus creatis impendimus, & pa-
 rebit, jure etiam nos cum illo Asceta
 ingemiscere posse: *ô Domine! quoniam
 venimus? ecce! damnum defletur tem-
 porale; pro modico questu laboratur, &
 curritur; & spirituale detrimentum in
 oblivionem transit, & vix serió reditur.*

Quod

(nn) Job. 6. v. 6. (oo) Psal. 136. v. 1.

Quod parum vel nihil prodest attenditur;
& quod summè necessarium est, negligenter præteritur. (pp) Omnes quidem cupimus felices vivere: nemo est, qui non summis votis ambiat beatè mori. Porro ad terrestrem hanc beatitudinem unica deducit via, nempe constans virtutis cura. Hæc scimus; imò etiam credimus; & tamen ipsissima hæc virtus est, quæ vilipensa tantopere negligitur, & quibuslibet nugis postponitur. An non sanguineis digna lacrimis hæc socordia est?

Igitur tandem aliquando domestico huic ac coævo nobis errori larvam detrahamus, & ad sectandam probitatem solidam nos identidem incitemus spe bonorum per eam tum in vivis, tum in agone acquirendorum. Jam nunc præstemus, quod tunc in illo rerum articulo fecisse optabimus; cùmque horreamus, fatis concedere cum tepidis, ætatem agamus cum fervidis. Nam mors est echo vitæ: qui vult mori in Domino, non vivat nisi
DEO;

DEO; illique sanus consecret omne id, quod ei obitum reddere inquietum possit.

O fortis nostræ Arbitr DEUS! jure asseverasti, *beatos esse immaculatos in via*, (qq) & *timentis te bene fore in extremis*; (rr) hinc credo, (Te id asserente) quia *pretiosa est in conspectu tuo vita & mors Sanctorum*. (ss) *Moriatur igitur etiam anima mea morte justorum, & fiant novissima mea horum similia*. (tt) Verum cum id fieri nequeat, nisi etiam mores moribus respondeant; fixum est, hodie adhuc auspici sanctius vivendi genus per sacrificium illius rei aut affectionis, quæ hucusque majoris in virtute progressus princeps obstaculum fuit. Tu, *sine cujus Numine nihil est in homine*, (uu) exequendo huic proposito necessarias suffice vires; ut & ego esse merear ex numero illorum electorum, qui beatè vivunt, & placidè moriuntur.

§. III.

(qq) Psal. 118. v. 1. (rr) Eccli. 1. v. 13. (ss) Psal. 115. v. 15. (tt) Num. 23. v. 10. (uu) Ecclia in oratione.